

Přírodní věda: křesťanská nebo islámská?

Pietro Archiati

Vzhledem k váze, již islám přičítá Alláhově všemohoucnosti, patří i on k právě zmíněnému vývojovému stupni „petrovského křesťanství“. Toto křesťanství se ve všem, co z něj dosud reálně vzešlo, liší od islámu mnohem méně, než by člověk možná na první pohled tušil. V historii nebyl islám nikdy prostě jen protikladem křesťanství. Ve skutečném životě nikdy neexistovalo křesťanství nebo islám v ideální podobě. Vždycky to byli lidé z masa a kostí, kteří stáli proti sobě, kteří se nazývali a nazývají křesťany nebo muslimy. Důležité je blíže se podívat na to, co v těchto lidech reálně žilo a žije, a nejen na to, jaké náboženství teoreticky vyznávají. Vždyť „křesťanství“ a „islám“ se až příliš často používají jako pouhá hesla.

Prvních dva tisíce let po přelomu věků je možné rozdělit takto: první tisíciletí bylo určováno spíše vírou, druhé vědou. Tradiční křesťanská víra očekává lidskou spásu od Boží milosti, od Boha, který byl považován za nepříliš méně všemocného než Bůh Tóry a Koránu. V posledních staletích na křesťanském Západě přírodní věda stále více nahrazovala víru v Boží všemohoucnost vírou ve všemocnost přírody - v přírodní zákony, v deterministické působení přírodních sil. V obou případech je svoboda člověka, domyšleno do důsledku, iluzí - v prvním případě oproti všemohoucnosti Boží, ve druhém oproti všemoci přírody.

Především ve skutečnosti života byla svoboda náboženstvím i vědou znovu a znovu zpochybňována. Náboženství nastínilo dobrého člověka, který má žít mnohem více vírou než poznáním, milostí než svobodou. Popření svobody v přírodní vědě zase spočívá v tom, že zná jen přírodní determinismy, jen zákonitost biologie nebo ovlivňování prostředím. Rozhodující otázkou, s níž se lze obrátit na dnešního vědce, je otázka, co pro člověka znamená, když nebe a země pomínou - tedy nebude-li již existovat prostředí - nebo když jednotlivý člověk zemře. Pokud bude ve svém myšlení důsledný, musí smrt považovat za konec člověka jako takového.

Toto dvojí zastrašování člověka - náboženstvím a přírodní vědou - ve věci pravdy o něm samém odpovídá spíše duchu Koránu než duchu evangelia.

Vítězné tažení vědy s jejími technickými vymoženky vyvolalo v moderním člověku jisté opojení, které ho téměř hypnotizuje, činí ho téměř posedlým. Pokrok se však dosud týkal jen toho, co je tělesně-zevního rázu, pokroky v přístupu k duši a duchu byly sotva patrné. Pro potravu duše se materialistický Západ čím dál víc utíkal ke staré východní spiritualitě. Tato spiritualita však, jak jsme viděli, považuje pozemský svět za májku, za iluzi - onen pozemský svět, který západní vědec uznává jako jedinou realitu.

Taková spiritualita tak logicky může jen dále přispívat k tomu, že člověk žije ve dvou oddělených světech, jako by se ubíral dvěma různými životními cestami: životem spiritualisty na jedné a životem materialisty na druhé straně. Na jedné straně je pěstována spiritualita, která si nečiní žádné nároky na to, aby důsledně utvářela reálný život, a na druhé straně se neúprosně etabluje tvrdý svět egoismů a bezmezných žádostí. V důsledku tohoto vnitřního rozpolcení je lidský duch stále bezmocnější vůči hmotnému světu a každodennímu životu. Prožívá ho jako svět, který ho drtí, který v něm vzbuzuje čím dál větší strach. Vnitřně se cítí čím dál slabší ve své duši, čím dál bezmocnější ve svém duchu.

Novodobá přírodní věda má kořeny v arabismu a vznikla v podstatě za ignorování křesťanského ducha. V duši - pokud vůbec ještě mluví o duši - ani v duchu nespátřuje původce toho, co se děje v těle, nýbrž naopak: biologie, neurologická konstituce je považována za příčinu všeho, co je prožíváno v duši.

Vysvětlení arabsko-islámského charakteru moderní přírodní vědy podává bádání Rudolfa Steinera, zabývající se opětovnými vtěleními jednotlivých individualit. Steiner popisuje, že tytéž individuality, které veškeré své síly věnovaly ve druhé polovině prvního tisíciletí šíření islámu, se o několik staletí později vrátili na Zemi, aby s nemenší průrazností založily moderní přírodní vědu. Směr jejich vnitřního úsilí zůstal týž: v dřívějším životě působily ve službách všemocného Alláha, v tom pozdějším věnovaly své myšlenky a činy všemocnosti přírody. Ti, kdo v dřívějším životě vedli šíření islámu, se na křesťanském Západě stali předními vědci posledních staletí. Křesťanství, které tenkrát nemohli přemoci v dobovačných válkách islámu, později dokázali vzít půdu pod nohama a materialistickým charakterem přírodních věd ho zevnitř téměř nepozorovaně vyprázdnit. Z tohoto pohledu se dějiny křesťanství a islámu jeví ve zcela jiném světle, než jak bývají často podávány.